



Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2023. június 5.
(OR. en)

9636/23
ADD 1

LIMITE

CORLX 522
CFSP/PESC 751
COTER 103
CONOP 41
CONUN 126
COARM 121

FELJEGYZÉS

Tárgy:	A TANÁCS HATÁROZATA a nukleáris terrorcselekmények visszaszorításáról szóló nemzetközi egyezmény (ICSANT) egyetemessé tételéhez és tényleges végrehajtásához nyújtott uniós támogatásról – Melléklet
--------	---

MELLÉKLET

A nukleáris terrorcselekmények visszaszorításáról szóló nemzetközi egyezmény (ICSANT) egyetemessé tételének és tényleges végrehajtásának támogatása

Összefoglaló

Háttér

A nukleáris terrorcselekmények visszaszorításáról szóló 2005. évi nemzetközi egyezmény (ICSANT) egyike annak a terrorizmus elleni 19 nemzetközi jogi eszköznek, amelyek alapvető fontosságúak a nemzetközi béke és biztonság szempontjából. Az ICSANT részes feleinek száma 2023 márciusában 120 volt, azaz a világ több mint egyharmadára még nem terjed ki az egyezmény biztosította védelem. Az ICSANT-ban rejlő lehetőségek teljes kiaknázása céljából, valamint a biztonságos menedékek és a joghézagok elkerülése érdekében továbbra is kulcsfontosságú cél az egyezmény egyetemessé tétele. Az egyezmény részes felévé válni azonban csak az első szükséges lépést jelenti, emellett rendkívül fontos a tényleges (jogsabályi és technikai) végrehajtás is.

Az ICSANT-hoz való csatlakozás együtt jár a szükséges nemzeti végrehajtási jogszabályok elfogadásával annak biztosítása érdekében, hogy az egyezményben meghatározott valamennyi követelményt megfelelően átültessék a nemzeti jogrendszerekbe. Ezáltal biztosítható, hogy a nukleáris vagy egyéb radioaktív anyagokkal kapcsolatos bűncselekményekre, köztük a terrorcselekményekre átfogó jogi szabályozás vonatkozzon, valamint hogy rendelkezésre álljanak olyan mechanizmusok, amelyekkel meg lehet előzni az ilyen cselekményeket és reagálni lehet rájuk.

Az Európai Unió és az Egyesült Nemzetek Szervezete közötti, *a nukleáris terrorcselekmények visszaszorításáról szóló nemzetközi egyezmény egyetemessé tételének és tényleges végrehajtásának előmozdítására* irányuló első projekt 2019-ben kezdődött, és 2023 júniusában fog lezárulni. A projekt keretében fontos többoldalú biztonsági partnerség valósul meg, amely azt a tartósan fennálló fenyegetést hivatott kezelni, hogy nem állami szereplők terrorista vagy egyéb bűncselekmények céljából nukleáris vagy egyéb radioaktív anyagokhoz jussanak, vagy ilyen anyagokat használjanak. Ez különösen fontos egy olyan időszakban, amikor világszerte fokozott politikai figyelem irányul a nukleáris védetség kérdésére.

A projekt indokolása

Az ICSANT továbbra is rendkívül fontos, nemcsak a nukleáris anyagokkal és atomenergia-programokkal rendelkező országok számára, hanem az összes többi ország szempontjából is, mivel kiterjed más, többek között az orvostudományban, az iparban és a mezőgazdaságban általánosan használt radioaktív anyagokra is. Ezért továbbra is elő kell mozdítani és támogatni kell az egyezmény egyetemessé tételét és tényleges végrehajtását, világossá téve az összes állam számára az abból származó előnyöket, ha csatlakoznak az egyezményhez, és megakadályozzák, illetve tiltják, hogy nem állami szereplők nukleáris vagy egyéb radioaktív anyagokkal kapcsolatos terrorista és egyéb bűncselekményeket kövessenek el. E tekintetben az Európai Unió és az ENSZ ismét partnerként vesz részt egy új projektben, amely *a nukleáris terrorcselekmények visszaszorításáról szóló nemzetközi egyezmény egyetemessé tételének és tényleges végrehajtásának támogatására* irányul.

A projekt célja

A projekt az ICSANT egyetemessé tételének és tényleges végrehajtásának támogatása révén biztosítani hivatott azt, hogy ne létezzenek biztonságos menedékek azok számára, akik nukleáris vagy egyéb radioaktív anyagokkal kapcsolatos terrorcselekményeket vagy egyéb bűncselekményeket követnek el vagy kísérelnek meg elkövetni.

A projekt időtartama

2023. július 1. – 2026. június 30. (36 hónap)

A projekt földrajzi hatálya

Globális, regionális, nemzeti

A projekt keretében alkalmazott megközelítés

Ezt a projektet egyrészt az ENSZ Kábítószer- és Bűnügyi Hivatalának (UNODC) Terrorizmusmegelőzési Részlege hajtja végre a vegyi, biológiai, radiológiai és nukleáris (CBRN) terrorizmus megelőzésére irányuló programja révén, másrészt az ENSZ Terrorizmus Elleni Hivatala (UNOCT) az ENSZ Terrorizmusellenes Központja (UNCCT) keretében zajló, a tömegpusztító fegyverek használatának, a vegyi, biológiai, radiológiai és nukleáris terrorizmusnak (WMD/CBRN) a megelőzésére és az arra való reagálásra irányuló programján keresztül, szoros együttműködésben az érintett helyi irodákkal, valamint adott esetben nemzetközi és nem kormányzati szervezetekkel, beleértve az Európai Unió küldöttségeit, a CBRN-kockázatok mérséklésével foglalkozó kiválósági központokra vonatkozó európai uniós kezdeményezést (EU CBRN CoE), a Nemzetközi Atomenergia-ügynökséget (NAÜ), az ENSZ Régióközi Bűnügyi és Igazságügyi Kutató Intézetét (UNICRI), az ENSZ Leszerelési Ügyek Hivatalát (UNODA) és az Egyesült Nemzetek Szervezete Biztonsági Tanácsának az 1540 (2004) sz. határozat alapján létrehozott bizottságán belüli szakértői csoportot.

A projekt két elemből tevődik össze, amelyeket az UNODC, illetve az UNOCT/UNCCT hajt végre megbízatásuknak és szakértelmüknek megfelelően. Ennek eredményeként egyes részeredmények és tevékenységek megvalósítása az UNODC, míg másoké az UNOCT/UNCCT feladata lesz. Egyes esetekben mindkét szervezet részt vesz a végrehajtásban.

A projekt a 2018. december 10-i (KKBP) 2018/1939 tanácsi határozatban meghatározott projekt során végzett tevékenységekre és az annak során kialakított eszközökre fog épülni.

A projekt végrehajtására az Egyesült Nemzetek Biztonsági Tanácsának vonatkozó határozataival és az ENSZ terrorizmus elleni globális stratégiájával összhangban kerül majd sor, amelyek határozottan hangsúlyozzák, hogy a terrorizmus elleni küzdelemre irányuló valamennyi intézkedésnek összhangban kell lennie a nemzetközi emberi jogi kötelezettségekkel. Az (egyezményekben, a szokásjogban és más eszközökben foglalt) hatályos nemzetközi emberi jogi normák és előírások be lesznek építve a projektbe.

A projekt végrehajtására a nemek közötti egyenlőség szempontját figyelembe vevő módon kerül majd sor, és a nemi dimenzió a projekt egészében érvényesül majd. A projekt keretében elő kell mozdítani a nemi szempontokat, és a módszertanba be kell építeni a nemi dimenziót, valamint lehetőség szerint egyenlő lehetőségeket kell biztosítani a női és férfi tisztviselők számára a projekt keretében sorra kerülő összes rendezvényen való részvételre, kiemelve annak előnyeit, ha a nemzeti intézmények munkájába női köztisztviselőket is bevonnak. A szakmai találkozók előtt és után végzett felmérések és vizsgálatok során gyűjtött valamennyi visszajelzést nemek szerinti bontásban kell gyűjteni annak biztosítása érdekében, hogy a projekt keretében figyelembe lehessen venni és jelentésbe lehessen foglalni a női tisztviselők szempontjait. A projektmutatók keretében nemek szerinti bontásban kell gyűjteni és jelenteni az adatokat.

Az UNODC és az UNOCT szükség szerint koordinálja a tevékenységei végrehajtását.

Amennyiben a tevékenységek végrehajtásához külső szakértők segítségét veszik igénybe, az UNODC és az UNOCT törekedni fog arra, hogy az európai uniós tagállamok szakértőit vonja be.

A projekt keretében sor fog kerülni a nemzetközi közösséggel és a nemzeti hatóságokkal – többek között a parlamentekkel, az igazságügyi minisztériumokkal és más érdekelt felekkel – való, annak érdekében folytatott együttműködésre, hogy előmozdítsák az ICSANT egyetemessé tételét, fokozott figyelmet irányítsanak az egyezményhez való csatlakozás fontosságára, és fejlesszék az egyezmény tényleges végrehajtásához szükséges kapacitásokat.

A projekt eredményei

1. eredmény: Azon államok számának növekedése, amelyek mérlegelik/kezdemenyезik az ICSANT-hoz való csatlakozásra irányuló folyamatok elindítását, vagy amelyek az ICSANT részes feleivé válnak, valamint az ICSANT fokozott ismertsége és a vele kapcsolatos szélesebb körű ismeretek a kedvezményezettek (a nemzeti szakpolitika-formálók és döntéshozók, köztük a parlamenti képviselők) körében és a nemzetközi fórumokon. Adott esetben az egyéb vonatkozó nemzetközi jogi eszközökkel (a nukleáris anyagok fizikai védelméről szóló egyezménnyel – CPPNM, a nukleáris anyagok fizikai védelméről szóló egyezmény módosításával – ACPNM, az 1540. sz. ENSZ BT-határozattal) fennálló szinergiák kiaknázása.

2. eredmény: Továbbfejlesztett nemzeti jogszabályok, valamint a büntető igazságszolgáltatás területén dolgozó tisztviselők és más érintett nemzeti érdekelt felek arra irányuló megnövekedett kapacitása a kedvezményezett országokban, hogy ki tudják vizsgálni és büntetőeljárás alá tudják vonni az ICSANT szempontjából releváns ügyeket, valamint ezekben az ügyekben ítéletet tudjanak hozni.

3. eredmény: Olyan megfelelőbb szakpolitikák, gyakorlatok és eljárások, amelyekkel megelőzhető és felderíthető az azáltal jelentett fenyegetés, illetve amelyekkel reagálni lehet az azáltal jelentett fenyegetésre, hogy nem állami szereplők – köztük terroristák – nukleáris vagy egyéb radioaktív anyagokhoz jussanak, ilyen anyagokat birtokoljanak és/vagy használjanak, továbbá a radiológiai és nukleáris terrorizmus, valamint az ilyen anyagokat érintő egyéb bűncselekmények jelentette fenyegetés megfelelőbb ismerete és megértése.

4. eredmény: Fokozott nemzeti és nemzetközi együttműködés – beleértve az információcserét is – a részes államokon belül és azok között, az egyezmény tényleges végrehajtását célzó hatékony és gyakorlati intézkedések kidolgozása és elfogadása terén.

A projekt keretében megvalósítandó eredmények és tevékenységek

1. eredmény: *Azon államok számának növekedése, amelyek mérlegelik/kezdemenyvezik az ICSANT-hoz való csatlakozásra irányuló folyamatok elindítását, vagy amelyek az ICSANT részes feleivé válnak, valamint az ICSANT fokozott ismertsége és a vele kapcsolatos szélesebb körű ismeretek a kedvezményezettek (a nemzeti szakpolitika-formálók és döntéshozók, köztük a parlamenti képviselők) körében és a nemzetközi fórumokon. Adott esetben az egyéb vonatkozó nemzetközi jogi eszközökkel (a nukleáris anyagok fizikai védelméről szóló egyezmény – CPPNM, a nukleáris anyagok fizikai védelméről szóló egyezmény módosításával – ACPPNM, az 1540. sz. ENSZ BT-határozattal) fennálló szinergiák kiaknázása.*

1.1. részeredmény: Az ICSANT egyetemessé tétele és tényleges végrehajtása fontosságának előtérbe kerülése a láthatóság növelése, a figyelemfelkeltés és a releváns rendezvényekhez való hozzájárulás révén

1.1.1. tevékenység: A projekt elindítása és a korábbi tevékenységek eredményeinek ismertetése (UNODC/UNOCT)

Az UNODC és az UNOCT/UNCCT Bécsben, illetve New Yorkban projektindító rendezvényt szervez, amelyre meghívást kapnak a tagállamok helyi állandó képviseletei. A végrehajtásban részt vevők törekedni fognak arra, hogy képviseltessék magukat a legfontosabb tagállamok mind az Európai Unió részéről, mind pedig a kiemelt régiók tagállamai közül annak érdekében, hogy felkeltsék az érdeklődést e második projekt iránt és lendületet adjanak neki, valamint hogy elősegítsék a nemzeti és regionális szintű végrehajtást. Ezek a rendezvények lehetővé teszik majd az előző projekt eredményeinek és tanulságainak megosztását is.

1.1.2. tevékenység: Az azzal kapcsolatos tanulmány népszerűsítése, hogy miért nem válnak egyes ENSZ-tagállamok az ICSANT részes felévé, milyen kihívásokkal néznek szembe e téren, és melyek a tényleges végrehajtáshoz szükséges eszközök (Study on Reasons and Challenges of United Nations Member States for Not Becoming Party to ICSANT and Tools for its Effective Implementation) (UNOCT)

Az UNOCT/UNCCT három (3) ülést fog szervezni annak érdekében, hogy népszerűsítse és terjessze a 2023 júniusában lezáruló ICSANT-projekt során készült, arról szóló tanulmányt, hogy *miért nem válnak egyes ENSZ-tagállamok az ICSANT részes felévé, milyen kihívásokkal néznek szembe e téren, és melyek a tényleges végrehajtáshoz szükséges eszközök*. A tanulmány mélyebben feltárja azokat az okokat és kihívásokat, amelyek miatt egyes tagállamok nem válnak az ICSANT részes felévé, és számos ajánlást fogalmaz meg arra vonatkozóan, hogy miként lehet biztosítani, hogy még többen csatlakozzanak az egyezményhez, valamint hogy miként garantálható az egyezmény tényleges végrehajtása. Az UNOCT/UNCCT további párbeszédet folytat majd azokkal a kulcsfontosságú tagállamokkal, amelyek profitálhatnának a tanulmány eredményeiből és iránymutatásaiból.

1.1.3. tevékenység: Láthatóság, képviselet és az ICSANT-tal kapcsolatos, más szervezetek által szervezett rendezvényekhez való hozzájárulás (UNODC/UNOCT)

Az UNODC és az UNOCT/UNCCT megbízatásuk keretein belül és szükség szerint szakértelmet biztosítanak, valamint népszerűsítik az ICSANT-ot és a projekt keretében végzett munkájukat a releváns nemzetközi fórumokon, például az alábbiakkal kapcsolatos/az alábbiak által szervezett rendezvényeken:

- nemzetközi jogi keretek, beleértve többek között, de nem kizárólag a nukleáris anyagok fizikai védelméről szóló egyezményt és annak módosítását, az Egyesült Nemzetek Biztonsági Tanácsának 1540 (2004) sz. határozatát, valamint a nukleáris fegyverek elterjedésének megakadályozásáról szóló szerződést;
- nemzetközi szervezetek, beleértve többek között, de nem kizárólag a NAÜ-t, a Nemzetközi Bűnügyi Rendőrség Szervezetét (INTERPOL), az UNICRI-t, az ENSZ Leszerelési Kutatóintézetét (UNIDIR), az UNODA-t, az ENSZ Jogügyi Hivatalát (OLA);
- civil társadalom, beleértve a nem kormányzati szervezeteket is;
- nemzetközi kezdeményezések, beleértve többek között, de nem kizárólag az EU CBRN CoE-t, a tömegpusztító fegyverek és anyagok elterjedése elleni globális partnerséget, a nukleáris fenyegetést megelőző kezdeményezést és az ENSZ terrorizmus elleni globális koordinációs megállapodását.

1.2. részeredmény: Az ICSANT-hoz való csatlakozás és az egyéb releváns nemzetközi jogi eszközökkel való szinergiák előmozdítása és fokozódása

1.2.1. tevékenység: Az egyezményhez való csatlakozás előmozdítása országlátogatások révén (UNODC)

Az UNODC által az egyetemessé tétele érdekében folytatott széles körű tájékoztatási tevékenységekre és a helyszíni irodái kiterjedt hálózatára építve az UNODC nyolc (8) országlátogatást szervez az ICSANT-ban még nem részes azon államokba, amelyek esetében az UNODC elemzése és korábbi szerepvállalása alapján a leginkább előnyösek lennének a fővárosban folytatott személyes konzultációk. Az UNODC-nak be kell vonnia az országlátogatásokba az érintett nemzeti érdekelt feleket, köztük adott esetben a parlamenti képviselőket.

1.2.2. tevékenység: Az egyezményhez való csatlakozás előmozdítása az ICSANT-ban nem részes tagállamok nemzeti parlamentjeivel folytatott párbeszéd révén (UNOCT)

Az UNOCT/UNCCT három (3) nemzeti rendezvényt szervez, amelyek keretében közös felhívást intéznek azon tagállamok parlamentjeihez, amelyek még nem részes felei az egyezménynek. Más érdekelt felek, köztük a külügyminisztérium, az igazságügyi minisztérium, a nukleáris szabályozó hatóságok és a bűnüldöző hatóságok szintén meghívást kapnak a tájékoztatóra. A nemzeti rendezvények középpontjában a következők állnak: az ICSANT jelentősége a nukleáris védetség fokozása szempontjából, az egyéb nemzetközi jogi eszközökkel való kiegészítő jelleg és szinergiák, a csatlakozás előnyei és a csatlakozás hiányában felmerülő kockázatok, a végrehajtás során bevált gyakorlatok, valamint a nukleáris és radioaktív anyagokkal kapcsolatos terrorizmus veszélye. Az UNOCT/UNCCT a terrorizmus megelőzésében és az ellene való küzdelemben való parlamenti szerepvállalásra vonatkozó UNOCT-programmal koordinálva – amelynek programirodája Dohában található – szorosan együttműködik a nemzetközi és regionális parlamenti szervezetekkel annak érdekében, hogy előmozdítsák az egyezményhez való csatlakozást.

1.2.3. tevékenység: Az egyezményhez való csatlakozás előmozdítása regionális szakmai találkozók révén (UNODC)

Az UNODC az első uniós ICSANT-projekt keretében az egyezmény egyetemessé tétele érdekében tett erőfeszítések fenntarthatóságának javítása érdekében négy (4) virtuális regionális, régiók közötti, illetve szubregionális szakmai találkozót szervez az ICSANT-ban még nem részes felek szakpolitika-formálói és döntéshozói számára (hármat (3) angolul, egyet (1) franciául).

A virtuális szakmai találkozók a korábbi tanácsi határozat alapján végzett tevékenységekre fognak épülni a fenntarthatóság biztosítása érdekében. A szakmai találkozók előtt és alatt szükség szerint alkalmazni fogják a projekt keretében kidolgozott releváns anyagokat, például e-tanulási és képzési kézikönyveket, valamint elektronikus tájékoztató anyagokat (amelyek az ENSZ mind a hat hivatalos nyelvén már rendelkezésre állnak). A szakmai találkozók fókuszában az ICSANT lesz, de emellett a nukleáris anyagok fizikai védelméről szóló egyezményről és az ahhoz fűzött módosításokkal, illetve az 1540. (2004) sz. ENSZ BT-határozattal kialakítandó szinergiák kérdésével is foglalkoznak majd, és azokon szükség szerint az érdekelt felek (pl. a NAÜ) is részt vesznek. Az UNODC ösztönözi fogja az államokat, hogy a virtuális szakmai találkozók javasolt résztvevői között legyenek parlamenti képviselők is.

1.2.4. tevékenység: Második NAÜ–UNODC közös szeminárium az ICSANT egyetemessé tételének és a CPPNM módosításának előmozdítása érdekében (UNODC)

A 2021. november 11–12-én tartott első sikeres közös rendezvényre építve az UNODC a NAÜ-vel közösen szervezi majd a második ilyen jellegű eseményt. A rendezvényre Bécsben (Ausztriában) kerül majd sor.

1.2.5. tevékenység: Az egyezményhez való csatlakozás előmozdítása a NAÜ nukleáris védelemről szóló, 2024. évi nemzetközi konferenciája alkalmával tartandó magas szintű rendezvény révén (UNODC)

A NAÜ nukleáris védelemről szóló nemzetközi konferenciájának (ICONS) alkalmával 2020-ban az UNODC által tartott sikeres kísérőrendezvényre építve az UNODC 2024-ben magas szintű rendezvényt szervez a Bécsben (Ausztriában) tartandó következő konferencia keretében. A konferencia a nukleáris védelemmel foglalkozó kulcsfontosságú találkozó, amelynek részét képezik a miniszteri ülések, valamint egy tudományos és műszaki program is, így annak során magas szintű szakpolitikai megbeszélésekre és ezekkel párhuzamosan szakmai ülésekre is sor kerül. A legutóbbi, 2020-ban tartott konferencián több mint 130 ország és 35 nemzetközi szervezet több mint 57 minisztere, illetve több mint 2000 szakértője vett részt.

1.2.6. tevékenység: Az egyezményhez való csatlakozás előmozdítása a New York-ban sorra kerülő terrorizmusellenes hét alkalmával tartandó magas szintű rendezvény révén (UNOCT)

Az UNOCT/UNCCT magas szintű rendezvényt szervez az ENSZ keretében New York-ban sorra kerülő terrorizmusellenes hét – a tagállamok és a terrorizmus elleni küzdelemben részt vevő nemzetközi partnerek magas szintű kétévenkénti találkozója – során.

1.2.7. tevékenység: Kísérőrendezvény az ICSANT végrehajtása során figyelembe veendő emberi jogi dimenziókról (UNODC/UNOCT)

Az UNODC és az UNOCT kísérőrendezvényt szervez az ICSANT emberi jogi rendelkezéseiről. A meghívott előadók között szerepel az emberi jogoknak és alapvető szabadságoknak a terrorizmus elleni küzdelem során történő előmozdításával és védelmével foglalkozó különleges előadó, valamint más kormányközi és nem kormányzati szervezetek képviselői. A rendezvény egyebek mellett az UNODC-nek a terrorizmus elleni küzdelem jogi vonatkozásaival foglalkozó képzési programja (*Counter-Terrorism Legal Training Curriculum*) 4. (*Emberi jogok és a terrorizmusra adott büntetőjogi válaszok*), illetve 1. (*A terrorizmus elleni küzdelem a nemzetközi jog összefüggésében*) moduljára fog építeni.

2. eredmény: Továbbfejlesztett nemzeti jogszabályok, valamint a büntető igazságszolgáltatás területén dolgozó tisztviselők és más érintett nemzeti érdekelt felek arra irányuló megnövekedett kapacitása a kedvezményezett országokban, hogy ki tudják vizsgálni és büntetőeljárás alá tudják vonni az ICSANT szempontjából releváns ügyeket, valamint ezekben az ügyekben ítéletet tudjanak hozni.

2.1. részeredmény: Jogalkotási segítség áll a kérelmező államok rendelkezésére

2.1.1. tevékenység: Releváns jogalkotási segítségnyújtás az ICSANT rendelkezéseinek érvényre juttatása, illetve annak érdekében, hogy a helyszínen tevékenykedő tisztviselők, a bűnüldöző szervek, az ügyészek és a bírák alkalmazni tudják a jogot (UNODC)

Az UNODC – kérésre és adott esetben – releváns jogalkotási segítséget nyújt az ezt kérelmező államoknak dokumentumalapú ellenőrzések révén, az UNODC–NAÜ közös, a nukleáris terrorizmus büntetőeljárás alá vonására irányuló mintarendelkezéseire, az UNODC által kidolgozott és az UNODC ICSANT-honlapján található önértékelési kérdőívre, az UNODC kölcsönös jogsegélyről és kiadatásról szóló kézikönyvére és az UNODC által a kölcsönös jogsegély iránti megkeresések összeállítására szolgáló eszközre, az ICSANT 2. cikkét végrehajtó nemzeti végrehajtási jogszabályok UNODC általi összeállítása során azonosított bevált gyakorlatokra, valamint az UNODC által a 2.3. részeredmény keretében kidolgozandó eszközökre építve. Az UNODC lehetőséget biztosít a kedvezményezettek számára, hogy ismertessék a parlamenti képviselőknek javasolt jogalkotási módosításokat.

2.2. részeredmény: A nemzeti büntető igazságszolgáltatási rendszereknek az ICSANT-hoz kapcsolódó bűncselekmények megelőzésére, felderítésére, visszaszorítására, kivizsgálására, büntetőeljárás alá vonására és az ítélet meghozatalára irányuló kapacitásának bővülése

Az UNODC öt (5) nemzeti szemináriumot szervez az igazságügyi oktatási és képzési központokban végzett hallgatók számára, valamint tíz (10) webináriumot tart az ICSANT alkalmazásának különböző aspektusairól. Az UNODC a vegyi, biológiai, radiológiai és nukleáris terrorizmus megelőzésére irányuló programja keretében – az ENSZ Közgyűlése által az UNODC-nek adott megbízatással összhangban – az e kérdéssel kapcsolatban kifejlesztett, hosszú múltra visszatekintő, bizonyított szakértelemre fog támaszkodni.

2.2.1. tevékenység: Nemzeti szemináriumok az igazságügyi oktatási és képzési központok számára (UNODC)

Az UNODC öt (5) szemináriumot fog tartani az igazságügyi oktatási és képzési központok számára a részes államokban annak érdekében, hogy bővüljön az ICSANT tényleges végrehajtásához és az egyezményvel kapcsolatos tájékoztató tevékenységek folytatásához szükséges kapacitásuk. A szemináriumokon többek között bemutatják az ICSANT hatálya alá tartozó bűncselekményekhez kapcsolódó fiktív esetekről szóló kézikönyvet és az UNODC által kidolgozott egyéb anyagokat, beleértve a 2.3. részeredmény keretében kidolgozottakat is, a fenntarthatóság biztosítása érdekében oktatóképzési módszertant alkalmazva.

2.2.2. tevékenység: Webinárium-sorozatok (UNODC)

Az UNODC tíz (10) webináriumot fog tartani az ICSANT egyes kulcsfontosságú aspektusairól, egyebek mellett például a joghatóságról, a kiadatásról, az emberi jogokról és a bizonyítékok megőrzéséről. A webináriumokra több nyelven kerül sor. Más nemzetközi szervezetek is meghívást fognak kapni, mások mellett például a NAÜ, az INTERPOL, az EU CBRN CoE kezdeményezés, valamint az 1540. sz. határozat alapján létrehozott bizottság. A fenntarthatóság biztosítása érdekében a webináriumokról készült felvételek elérhetők lesznek online. Az állandó képviselőknek szóló meghívások ösztönözni fogják az érintett nemzeti érdekelt felek, köztük a parlamenti képviselők részvételét is.

2.3. részeredmény: A technikai segítségnyújtási eszközök fejlesztése, frissítése, bővítése és/vagy specializálása

2.3.1. tevékenység: Az ICSANT honlapja (UNODC)

Az UNODC ICSANT-honlapját (unodc.org/icsant) a gyakorló szakemberek világszerte referenciaként használják, mivel tartalmazza az egyezményre vonatkozó valamennyi rendelkezésre álló forrást, beleértve az egyezmény eljárási előzményeit, a csatlakozás aktuális helyzetét, valamint elemző cikkeket, a nemzeti végrehajtási jogszabályok gyűjteményét, illetve a kapacitásépítési eszközökre és az UNODC kapcsolódó, technikai és jogalkotási segítségnyújtására vonatkozó információkat. 2021. szeptemberi elindítása óta a honlapot több mint 10 000 felhasználó kereste fel. Az UNODC karbantartja és rendszeresen frissíti a honlapot, valamint bővíti az ENSZ valamennyi hivatalos nyelvén (angol, arab, francia, kínai, orosz és spanyol) elérhető tartalmat. A honlap például tartalmazza majd az újonnan kifejlesztett összes eszközt, a rendezvényekről készült beszámolókat, valamint az ICSANT 2. cikkét végrehajtó további nemzeti jogszabályokat.

Ezen túlmenően tartalmazni fogja az ICSANT kijelölt hatóságainak adatbázisát is (ld. a 4.1. részeredményt).

2.3.2. tevékenység: Specializált technikai segítségnyújtási eszközök (UNODC)

Az UNODC az ICSANT-ra irányuló további, specializált technikai segítségnyújtási eszközöket fejleszt ki, és közzéteszi azokat az ENSZ mind a hat hivatalos nyelvén, mind nyomtatott, mind elektronikus formában; utóbbit az UNODC ICSANT-honlapján (unodc.org/icsant). Az anyagok a következőket foglalják majd magukban:

- az ICSANT különböző aspektusaihoz (pl. joghatóság, emberi jogok, a hatósági felügyelet körén kívül eső anyagok lefoglalása és védelme, valamint nemzetközi együttműködés) kötődő eszköztárak
- a nukleáris anyagok fizikai védelméről szóló egyezménnyel (CPPNM) és annak módosításával való szinergiákhoz kötődő eszköztár
- az ENSZ Biztonsági Tanácsának 1540 (2004) sz. határozatával való szinergiákhoz kötődő eszköztár
- a NAÜ és az UNODC által közösen kidolgozott, az ICSANT-ban, a CPPNM-ben és annak módosításában meghatározott bűncselekményekre vonatkozó büntetőjogi rendelkezések mintáihoz kötődő eszköztár

2.3.3. tevékenység: Videó az ICSANT eljárási előzményeiről és főbb rendelkezéseiről (UNODC)

Az UNODC tájékoztató videót készít az ICSANT eljárási előzményeiről és főbb rendelkezéseiről. A ICSANT fontosságát hangsúlyozó, a földrajzi, illetve a nemek közötti egyensúly szem előtt tartásával készített filmben több részes állam és más érdekelt felek nyilatkozatai szerepelnek majd. A videó az UNODC ICSANT-honlapján (unodc.org/icsant) lesz elérhető, az ENSZ mind a hat hivatalos nyelvén.

3. eredmény: Olyan megfelelőbb szakpolitikák, gyakorlatok és eljárások, amelyekkel megelőzhető és felderíthető az azáltal jelentett fenyegetés, illetve amelyekkel reagálni lehet az azáltal jelentett fenyegetésre, hogy nem állami szereplők – köztük terroristák – nukleáris vagy egyéb radioaktív anyagokhoz jussanak, ilyen anyagokat birtokoljanak és/vagy használjanak, továbbá a radiológiai és nukleáris terrorizmus, valamint az ilyen anyagokat érintő egyéb bűncselekmények jelentette fenyegetés megfelelőbb ismerete és megértése.

3.1. részeredmény: A nukleáris vagy egyéb radioaktív anyagok beszerzésének, birtoklásának és/vagy felhasználásának megelőzésére, felderítésére, illetve az azokra való reagálásra irányuló tagállami kapacitás megerősödése

Az UNOCT/UNCCT négy (4) regionális szakmai találkozót és döntéshozatali gyakorlatot szervez a tagállamok arra irányuló kapacitásának fejlesztése céljából, hogy felvegyék a küzdelmet a nukleáris terrorizmussal Afrikában, Közép-Ázsiában, a Kaukázusban, valamint Délkelet- és Kelet-Európában. A regionális szakmai találkozók és döntéshozatali gyakorlatok növelni fogják a tagállamoknak a radiológiai és nukleáris terrorizmus felderítésére, forenzikus vizsgálatára, az ilyen eseményekre való reagálására, valamint azok enyhítésére irányuló kapacitását, beleértve egy olyan testre szabott módszertan alkalmazását is, amely segíti a nemzeti hatóságokat az ICSANT tényleges végrehajtásában és a nemzetközi együttműködés elmélyítésében, így bizonyítva az egyezményhez való csatlakozás fontosságát. A szakmai találkozók ösztönözni fogják a regionális ellovasok azonosítását és a bevált gyakorlatok dél–dél irányú cseréjét. Ezen túlmenően az országok kiválasztása többek között az UNOCT/UNCCT és az INTERPOL azon közös kezdeményezésének megállapításain és következtetésein alapul majd, amely a CBRNE-anyagok nem állami szereplők általi lehetséges használatának globális fenyegetésvértékelésére (*Global Threat Assessment on Non-State Actors and Their Potential Use of CBRNE Materials*) irányul.

3.1.1. tevékenység: Regionális szakmai találkozók és döntéshozatali gyakorlatok a tagállamok nukleáris terrorizmus elleni küzdelemre irányuló kapacitásának fejlesztése érdekében (UNOCT)

Az UNOCT/UNCCT a kapacitásépítésre irányuló négy (4) regionális szakmai találkozót és döntéshozatali gyakorlatot szervez majd, mégpedig a következő területeken:

A radiológiai és nukleáris terrorizmus elleni küzdelem, különös tekintettel a felderítésre, a felderítés területén való kapacitásépítés érdekében, előtérbe helyezve a radiológiai/nukleáris anyagok felderítésére vonatkozó bevált gyakorlatok azonosítását és alkalmazását, olyan információk és eszközök felhasználásával, amelyek hozzájárulnak a radiológiai és nukleáris terrorizmus elleni küzdelemre irányuló kapacitásépítéshez, figyelembe véve annak a határigazgatással való kapcsolatát.

A radiológiai és nukleáris terrorizmus elleni küzdelem, különös tekintettel a kriminalisztikára, a kriminalisztikai felderítés területén történő kapacitásépítés érdekében, előtérbe helyezve a nukleáris kriminalisztika és az ügynökségek közötti koordináció fontosságának demonstrálását, amelyek hozzájárulnak a radiológiai és nukleáris terrorizmus elleni kapacitásépítéshez.

A radiológiai és nukleáris terrorizmus elleni küzdelem, különös tekintettel a reagálásra és az enyhítési intézkedésekre, a reagálásra és az enyhítési intézkedésekre irányuló kapacitásépítés érdekében, előtérbe helyezve a nukleáris vagy egyéb radioaktív anyagok felhasználásával elkövetett terrorcselekményekre való hatékony, időben történő és összehangolt reagálásra való képességet a nukleáris védeltségi keret alapvető elemeként.

3.2. részeredmény: A tagállamok ismereteinek és megértésének elmélyülése a radiológiai és nukleáris terrorizmus veszélyét illetően

Az UNOCT/UNCCT négy (4), személyes jelenléttel járó nemzeti képzést szervez négy (4) tagállam számára a radiológiai és nukleáris terrorizmussal szembeni küzdelemhez szükséges kapacitás fejlesztése érdekében. A képzések javítani fogják a tagállamoknak a többek között a kockázat és a fenyegetés megértésére, az ellenintézkedések kidolgozására, az eseményekre való reagálás gyakorlására, valamint a kritikus infrastruktúra és a kulcsfontosságú erőforrások azonosítására és védelmére irányuló kapacitását. E tevékenységek tekintetében az UNOCT/UNCCT kihasználja majd a tömegpusztító fegyverek (WMD) használatának, a vegyi, biológiai, radiológiai és nukleáris terrorizmusnak (CBRN) a megelőzésére és az arra való reagálásra irányuló globális programja keretében a képzési portfólió kidolgozása és végrehajtása során szerzett széles körű tapasztalatokat; e program keretében több mint 1500 tisztviselőt képeztek ki.

3.2.1. tevékenység: Személyes jelenléttel járó nemzeti képzések a radiológiai/nukleáris terrorizmus elleni küzdelem témájában (UNOCT)

Az UNOCT/UNCCT együttműködik a tagállamokkal a megfelelő képzések azonosításában a terrorizmus elleni küzdelem terén, prioritásaiknak és szükségleteiknek megfelelően, az alábbiak szerint:

Nemzeti képzés – a radiológiai és nukleáris fenyegetésekről szóló alaptanfolyam, amely lehetővé teszi a személyzet számára, hogy hatékonyan reagáljon egy radiológiai vagy nukleáris helyzetre, ajánlásokat fogalmazva meg a beavatkozók számára, hogy azok el tudják végezni munkájukat egy potenciálisan veszélyes radiológiai és nukleáris anyagokat tartalmazó környezetben.

Nemzeti képzés – a radiológiai és nukleáris fenyegetésekről szóló középszintű tanfolyam, amely a radiológiai és nukleáris fenyegetésekkel kapcsolatos releváns témákat taglal. Ez többek között gyakorlati bemutatókat és gyakorlatokat jelent, és olyan reális forgatókönyvekben tetőzik, mint például radiológiai anyagok csempészésének felderítése és akadályozása, a radiológiai vagy nukleáris anyagok bűncselekmények helyszínén történő azonosítása, valamint a radiológiai és nukleáris veszélyek és bizonyítékok felismerése.

Nemzeti képzés – a radiológiai és nukleáris fenyegetésekről szóló haladó szintű tanfolyam, amely részletesebben foglalkozik a radiológiai és nukleáris fenyegetésekkel, különös hangsúlyt fektetve a radiológiai diszperziós eszközökre és a rögtönzött nukleáris eszközökre.

Nemzeti képzés – a radiológiai és nukleáris ellenintézkedésekről szóló tanfolyam, amely olyan, többszereplős megközelítést mutat be, amely a radiológiai és nukleáris fenyegetésekkel szembeni ellenintézkedések kidolgozására, valamint a radiológiai és nukleáris eseményekre való közös reagálásra összpontosít, a kulcsfontosságú nemzeti ügynökségek – többek között a bűnüldöző szervek, a vámhatóságok, a biztonsági ügynökségek, az elsődleges beavatkozók, a hírszerzés, a közegészségügy, a szabályozó hatóságok, az ipar stb. – részvételével.

Nemzeti képzés – a kritikus infrastruktúrák védelméről szóló tanfolyam, amely olyan ágazatokra összpontosít, amelyek közvetlenül támadhatók – például az atomerőművek, a nukleáris kutatóreaktorok, a radioaktív anyagokat tartalmazó helyszínek, a közlekedési csomópontok, valamint a nem állami szereplők által érzékeny és ellenőrzött technológiák megszerzése céljából megcélozható ágazatok.

4. eredmény: Fokozott nemzeti és nemzetközi együttműködés – beleértve az információcserét is – a részes államokon belül és azok között, az egyezmény tényleges végrehajtását célzó hatékony és gyakorlati intézkedések kidolgozása és elfogadása terén.

4.1. részeredmény: Az ICSANT által előírt információcsere megkönnyítése

Az ENSZ Jogügyi Hivatala (OLA) 2022. október 3-án – mint ezen egyezmény tekintetében a főtitkár letéteményesi funkcióit gyakorló szerv – hivatalosan megbízta az UNODC-t, tekintettel annak megbízatására, szerepére és az ICSANT-tal kapcsolatos szakértelmére, hogy fogadja és terjessze a részes államok által a 7. cikk (4) bekezdése alapján a hatóságok kijelöléséről tett értesítéseket. Az ilyen jellegű értesítéseket ezért a következő e-mail-címre kell küldeni: unodc-icsant@un.org. A beérkezett értesítéseket közzé kell tenni az UNODC ICSANT-honlapján, valamint – az UNODC részéről a Jogügyi Hivatalnak történő újabb továbbítás függvényében – az Egyesült Nemzetek Határozatainak Tára honlapján.

4.1.1. tevékenység: Kampány annak ösztönzése érdekében, hogy az ICSANT részes államai kijelöljék az egyezmény 7. cikkének (4) bekezdése szerinti illetékes hatóságot és kapcsolattartó pontot (UNODC)

Az UNODC tájékoztató tevékenységeket folytat majd annak érdekében, hogy az ICSANT-ban már részes államokat a 7. cikk (4) bekezdésében foglalt kötelezettség teljesítésére ösztönözze, amely előírja a részes államok számára, hogy tájékoztassák az Egyesült Nemzetek Szervezetét az ICSANT-hoz kapcsolódó információk továbbításáért és fogadásáért felelős illetékes hatóságokról és kapcsolattartó pontjaikról. A tevékenységek között lesznek a következők: az érintett állandó képviseleteknek küldött levél, amelyben felkérjük az állandó képviseleteket a 7. cikk (4) bekezdése szerinti kötelezettségük teljesítésére; kétoldalú találkozók szervezése; tájékoztató füzetek és egyéb tájékoztató anyagok kidolgozása az ENSZ mind a hat hivatalos nyelvén.

4.1.2. tevékenység: Az ICSANT tekintetében illetékes nemzeti hatóságok és kapcsolattartó pontok ülése (UNODC)

Az UNODC a projekt harmadik évében megszervezi majd az említett illetékes hatóságok és kapcsolattartó pontok első találkozóját Bécsben (Ausztria). Az ülés keretében többek között sor kerül majd egy fiktív koordinációs gyakorlatra, valamint a 7. cikk (4) bekezdése szerinti kapcsolattartó pont szerepének hatékony betöltéséről szóló képzésre. Az ülés célközönsége a nemzeti kapcsolattartó pontok és más releváns nemzeti érdekelt felek lesznek.

4.1.3. tevékenység: ICSANT virtuális tájékoztatók az UNODC meglévő igazságügyi és biztonsági hálózatainak (UNODC)

Az UNODC által a világ különböző régióiban (pl. a Száhel-övezet, a Közel-Kelet és Észak-Afrika, valamint az Indiai-óceán tekintetében) létrehozott biztonsági és igazságügyi kapcsolattartó pontokból álló, régóta fennálló együttműködési hálózatokra építve az UNODC online technikai tájékoztatókat fog tartani, és virtuális módon együtt fog működni ezekkel a hálózatokkal, az oktatóképzés módszertana alapján. E régóta működő hálózatok kapcsolattartó pontjai rendszeresen együttműködnek egymással, elemezve az operatív kihívásokat, megosztva az e kihívásokra adott válaszként alkalmazott bevált gyakorlatokat és megvitatva a releváns eseteket.

4.2. részeredmény: Az ICSANT-hoz való csatlakozással és a végrehajtással kapcsolatos bevált gyakorlatokat és tanulságokat a célközönség regionális szinten felhasználja az ICSANT tényleges végrehajtása és a nukleáris védetség fokozása érdekében

4.2.1. tevékenység: A gyakorlati szakemberek közösségeinek ülései (UNOCT)

Az UNOCT/UNCCT négy (4) találkozót szervez a radiológiai és nukleáris kérdésekkel, valamint a terrorizmus elleni küzdelemmel foglalkozó szakemberek közötti nemzeti együttműködés előmozdítása érdekében az információk, illetve a hírszerzési információk megosztásának, valamint az ügynökségek közötti koordinációnak a javítása érdekében. Ezeken az üléseken a gyakorlati szakemberek közösségei találkoznak majd a terrorizmus elleni küzdelemmel foglalkozó ügynökségek, a vámhatóságok, az elsődleges beavatkozók, a hírszerzés, az igazságszolgáltatás, a bűnüldöző szervek, a szakpolitikai/döntéshozatali szervek, a közegészségügyi tisztviselők, a nukleáris szabályozó hatóságok stb. képviselőivel. Az ülések lehetővé teszik a gyakorló szakemberek közösségei számára, hogy azonosítsák a hiányosságokat, a kihívásokat és a levont tanulságokat, valamint megosszák egymással az információcserével, a hírszerzési információk megosztásával és a nemzetközi együttműködéssel kapcsolatos bevált gyakorlatokat. Ezek a közösségek elő fogják mozdítani az ICSANT tényleges végrehajtása és a nukleáris védetség szempontjából releváns érdekelt felek közötti együttműködést és koordinációt, és élvezhetik majd az UNOCT Connect & Learn Platformja nyújtotta előnyöket. Ez a 2021 októberében elindított innovatív online kapacitásépítési eszköz összeköti a tagállamokat, a magánszektor, a tudományos köröket, a szellemi műhelyeket, a kutatóintézeteket és a civil társadalmat a személyes technikai segítségnyújtás megerősítése érdekében. A platform egyedülálló virtuális eszköz az olyan akadályok leküzdésére, mint a költségek, a földrajzi távolságok és a világiárvány okozta korlátozások, mégpedig azáltal, hogy a terrorizmus elleni küzdelmet, valamint az erőszakos szélsőséges megelőzését és az ellene folytatott küzdelmet szolgáló erőforrásokat bármikor és bárhol hozzáférhetővé teszi a különböző érdekelt felek és szakemberek számára.